

1. KAPITUŁA (92) sb f

k- (85), c- (7); -t- (87), -th- (5).

Oba a. jasne (w tym w pierwszym 3 r. błędne znakowanie).

sg N kapituła (13). ◇ G kapituły (24). ◇ D kapitule (4). ◇ A kapitułę (7) [w tym: -ą (1), -e (1)]. ◇ I kapitułą (10). ◇ L kapitule (7). ◇ pl N kapituły (2). ◇ G kapituł (6). ◇ D kapitułám (3), kapitułóm (2) *SarnStat* (3 : 2). ◇ A kapituły (2). ◇ I kápitułami (1). ◇ L kapitułach (11); -ach (7), -äch (4); -ach *OrzRozm*; -ach : -äch *SarnStat* (6 : 4).

Składnia orzeczenia przy podmiocie w sg typu: kapituła jest, było (6), kapituła byli (1); jest, była RejKup, BielKron (2), SarnStat (2); była :byli ActReg (1 : 1); przy podmiocie w pl: kapituły byli (1) SarnStat.

Sł stp, Cn notuje, Linde XVII – XVIII w.

1. Kolegium starszych duchownych (kanoników) przy katedrze lub starszych zakonników przy klasztorze, stanowiące radę przyboczną biskupa lub przełożonego zakonu; *capitulum JanStat; amplissimi sacerdotii collegium, collegium canonicorum, consessus canonicorum Cn [capitula Łac śr]* (87) : Ale wzwyły Capitula Izecz fię geba nieftula. *RejKup* i8, c6, c7v; *ZapWar* 1550 nr 2665; *KrowObr* 241; Boże day to áby náfzy Przełożeni ná to pomnieli/ á zwłáfzczá Bifkupowie náfzy/ v ktorých w Kápitułách y w Plebániach/ záśiedli godnym ludzióm mieyścá fynowcy y wnukowie ich nikkzemni *OrzRozm* O4v, O4v; *BielKron* 373, 397; Bo Kapitułá/ íą kłiężá kánonicy *BudBib* c2; *SkarŻyw* 543; *KochFr* 90; Deliberatya była o Biskupstwo Luckié ze Capitula in Interregno po smierci biskupiey [...] obrali X. Bernartha Macieiewskiego *ActReg* 8; GDyż to íeft Státuty przodków náfzych opátrzone/ áby ludzie narodu proftégo do główných kościołów dawáni nie byli/ tylko ludzie narodu y krwie Polfkiéy: rofkazemy Kápitułám/ áby ich między fię nád opifány poczet nie przyjmowáli. *SarnStat* 197; y niemáfz téy Kápituły/ któraby ludzi vczonych y bieglých Prełátów/ Kánoników szláchćiców w íobie nie miáłá *SarnStat* 923 [*idem* 196]; MIKOŁAY BISKVP ALSPERÍski z íwą Kápitułá czyni posłufzenftwo Kázimierzowi Krolowi Polfkiemu/ y fukcesory íwe obowięzuie ná toż posłufzenftwo Krolóm Polfkim *SarnStat* 1123; Téż każdy Prełát y Kánonik rzeczonego kościołá Wármieńfkiégo w íednym Mieściácu od przyięcia w Kápitulie álbo od prezentáciiey w kościół/ gdy tylko weźmie pófsefiá/ będfie tákże powinien przysiáć wierność íego íáłności *SarnStat* 1126, 180 [4 r.], 196, 197 [2 r.], 198, 923 [2 r.] (29).

*W połączeniu z przymiotnikiem od nazwy miejscowej [zawsze: kapituła + przymiotnik] (19): Rokv przeszłego Xięża Capituli Pońnanfkei wespół y í biskvpem/ niewiem íakim dvchem nadchnieni/ y pobvdzeni/ chcieli mię gwałtem przymvfić/ naczięfke przifięgi *SeklWyzn* [4]; *ZapWar* 1550 nr 2665; Dał theż Kápitulie Krákowfkiey Grábftwo Chrobfskie *BielKron* 349; Kápitułá Wrocłáfwska záłowála íie thego przed Henrykiem kłiężćiem Wrocłáfwskim. *BielKron* 362, 364, 378, 393; *ActReg* 83; KApitułá Krákowfska/ ma mieć íto grzywien. Kápitułá Gniéźnieńfska/ íto grzywien. *SarnStat* 377; tákefmy vmyślili zá zwoleniem ftron y vczćiwéy Kápituły Włodzćáfwskiey przez zgodę vfpokoić. *SarnStat* 1079, 186, 378, 1086, 1087, 1089, 1096, 1126 [2 r.].*

W połączeniach szeregowych (13): Pieniádze dawano od Opatów Kápituł/ Proboftw/ miáft/ od Żydów ku tey potrzebie. *BielKron* 305v; áby Conftitucię/ Ordynácie/ y Dekréty teráznieyízé od

wżyfłkich Prełatów/ Kápituł/ y od wżyfłkiego Duchowieńftwá Królestwá náfzého Polłkiego mocnie chowané y po Kościołách publikowané były *SarnStat* 924; áby wżyfłki Zamki/ twiárdze/ miáfłá [...] Bifkupom/ y ich Kościołom [...] y ich Kápitułám/ Conwentom/ Szpitalom przez wżelkiéy konditiiéy/ vmnieyfzenia [...] byłyby záfię wróconé. *SarnStat* 1097, 924, 1078 [2 r.], 1087 [2 r.], 1096, 1097 [2 r.], 1101.

W charakterystycznych połączeniach: kapituła alsperska (3), gnieźnieńska, krakowska (7), poznańska (2), warmieńska (3), warszewska, włodzławska, wrocławska.

Wyrażenia: »kapituła kościoła« = *capitulum ecclesiae JanStat* [szyk 6 : 3] (9): Dziedzictwá y ftátku/ ku ftółu memu należącego nieprzedam/ áni załtháwię/ áni zámienię/ áni oddalę/ choć tełz y fprzyzwolenim mego kościołá Kapithuły/ bes rády y dołózenia Rzymłkiego Bifkupá. *KrowObr* 128v; á ná to Kápituły kościołów przereczonyoch fwóy confens obiećáli dáć *SarnStat* 198, 178, 378, 922, 954, 1106, 1126 [2 r.].

»ksiądz, księża [sb] kapituła« (1 : 1): przyrzekly [...] za xyżá capithulá panowye zygmunthowye oborsczy s Lukowcza a za pana Vyernossa Iego Miloscz pan Castellan Cziechonowski *ZapWar* 1550 nr 2665; Tákież czynić Bifkupom/ Kłiędzu Kápitułe *BielSat* L3.

»kapituła świetcka [= *niezakonnicza*]« (1): á iż tymże obyczáiem maią bydź karáni wżyfłcy y káždy zofobná/ Prełáci/ Duchowni y Swietcy/ y Kápituły ták Swietckié/ iáko y Zakonniczne [*Capitula tam secularia quam regularia JanStat* 205] *SarnStat* 194.

»kapituła zakonnicza« (1): *SarnStat* 194 cf »kapituła świetcka«.

Szereg: »kościół, (i) kapituła« = *ecclesia, (et) capitulum JanStat* (4):iż od tego czáfu y nápotym będę wierny Naiáfnieyfzemu Pánu memu [...] iáko Pánu y obroncy kościołá mego y iego Kápituły *SarnStat* 1125, 923, 1124 [2 r.]. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 4 r.*].

2. *Zgromadzenie wybranych zakonników lub zakonnic obradujących nad aktualnymi potrzebami swego zakonu, także zgromadzenie wszystkich zakonników lub zakonnic (w określonym czasie) celem publicznego oskarżenia się; conventus monachorum Cn* (5) : y iuż trzydzieści y łzeć kłáftorow/ á w nich łzećłét bráćiey miał/ y pierwszą z nimi kápitułe [!] w kłáftorze Mágellis czynił *SkarŻyw* 472, 372; Máią Księża łwe Seymy/ Mniłzki kápituły [...]. Tylko my łáme żony z łwego vrodzenia/ Nie mamy łpołecznego ku rádzie łchodzenia. *BielSjem* 11.

Wyrażenie: »kapituła jeneralska« (2): Tegofłz roku mieli Fráncifłzkanowie kápitułę Generálłką w Áłfyzu *SkarŻyw* 543, 544.